

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3776/2545

นาง สนธิ คงดิษฐ์ผู้ร้อง นาง ขำเรือง มาใหญ่ กับพวกผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1656, ป.พ.พ. มาตรา 850, ป.พ.พ. มาตรา 1612, ป.พ.พ. มาตรา 1615

ย่อ / หลักกฎหมาย

พินัยกรรมที่มีพยานลงลายมือชื่อสองคน แต่มิได้ลงวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรมถือว่าเป็นพินัยกรรมที่ทำขึ้นโดยขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1656ย่อมเป็นโมฆะตามมาตรา 1705 บันทึกรื้อคดีที่ฟ้องคดีว่า ผู้คัดค้านที่ 1 ได้รับเงินจากผู้ร้องในนามผู้จัดการมรดกของ ส. ไปในวันนั้นแล้วและไม่เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้นอีก เป็นข้อตกลงรับข้อพิพาทในทรัพย์มรดก ที่จะมีขึ้นในเรื่องการแบ่งปันทรัพย์มรดกของผู้ตายในอนาคตให้หมดไป จึงเป็นการประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 850 นอกจากนี้เงิน 10,000 บาท ที่ผู้ร้องจ่ายให้ผู้คัดค้านที่ 1 ก็เป็นเงินมาปนกิจสงเคราะห์ ซึ่งมีใช้ทรัพย์มรดกเพราะมิใช่ทรัพย์สินที่ผู้ตายมีอยู่ก่อนหรือขณะถึงแก่ความตาย ดังนั้น การที่ผู้คัดค้านที่ 1 รับเงินดังกล่าวไป แล้วทำบันทึกว่าจะไม่เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้นอีก จึงเป็นการสละมรดกทั้งหมดมิใช่สละมรดกเพียงบางส่วนจึงมีผลเป็นการสละมรดกตามมาตรา 1612 และไม่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 1613 เมื่อผู้คัดค้านที่ 1 สละมรดกแล้วมีผลย้อนหลังไปถึงเวลาเจ้ามรดกตายตามมาตรา 1615 ผู้คัดค้านที่ 1 จึงมิใช่ทายาทและผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกไม่มีอำนาจร้องขอถอนผู้จัดการมรดก

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของนางสุนทร เกตุจิตร ผู้ตาย เพื่อจัดการมรดกตามพินัยกรรมผู้คัดค้านที่ 1 ยื่นคำร้องขอว่า ผู้คัดค้านที่ 1 มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันสี่คน คือ นางเฉลียว คงดิษฐ์ ผู้คัดค้านที่ 1 นางสุนทร เกตุจิตร ผู้ตาย และนายสุจินต์ กลิ่นเกษร ซึ่งถึงแก่กรรมแล้ว ผู้ตายได้สมรสกับนายโนแล เกตุจิตร นายโนแลถึงแก่กรรมก่อนผู้ตาย ผู้ร้องยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย โดยอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมนั้น เนื่องจากพินัยกรรมของผู้ตายไม่สมบูรณ์ไม่มีผลตามกฎหมายเพราะพินัยกรรมไม่ได้ลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำพินัยกรรมและพยานมิได้ลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมในขณะที่ทำพินัยกรรม ผู้ร้องจึงไม่มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกของผู้ตาย จึงขาดคุณสมบัติในการเป็นผู้จัดการมรดก อีกทั้งพินัยกรรมมีพิรุธ เพราะระบุยกทรัพย์สินให้แก่ผู้ร้อง บุตรของผู้ร้อง และบุตรของพี่สาวผู้ร้องเท่านั้น และในขณะที่ทำพินัยกรรมผู้ตายกำลังป่วย ไม่มีสติสัมปชัญญะที่จะสามารถทำพินัยกรรมได้ ขอให้คำสั่งถอนผู้ร้องออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกและมีคำสั่งตั้งผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายผู้คัดค้านที่ 2 ยื่นคำร้องคัดค้านว่า ผู้คัดค้านที่ 2 มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันสี่คน คือ ผู้คัดค้านที่ 2 ผู้คัดค้านที่ 1 นางสุนทร เกตุจิตร ผู้ตาย นายสุจินต์ กลิ่นเกษรซึ่งถึงแก่กรรมแล้ว หลังจากศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายแล้วผู้ร้องได้แบ่งทรัพย์มรดกให้ผู้คัดค้านที่ 1 กับพวกเป็นเงิน 60,000 บาท แล้วทำหลักฐานเป็นหนังสือยืนยันว่าจะไม่เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้นอีก ดังนั้น ผู้คัดค้านที่ 1 จึงไม่มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกของผู้ตายอีก และยังทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อกองมรดก โดยยกยกทรัพย์มรดกไปเป็นของตนบางส่วน จึงขาดคุณสมบัติในการเป็นผู้จัดการมรดก ขอให้คำสั่งตั้งผู้คัดค้านที่ 2 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย

หรือตั้งผู้คัดค้านที่ 2 เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกับผู้ร้องกับยกคำร้องขอของผู้คัดค้านที่ 1 ผู้ร้องยื่นคำคัดค้านว่า พันัยกรรมของผู้ตายมีผลสมบูรณ์เพราะมีพยานหลายคนขณะทำพันัยกรรมผู้ตายมีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ผู้คัดค้านที่ 1 ได้รับเงินจากผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายไป 60,000 บาท และทำบันทึกว่าจะไม่เรียกร้องใด ๆ อีก ผู้คัดค้านที่ 1 จึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียที่จะร้องขอให้ถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกผู้ร้องไม่เคยทำผิดหน้าที่ในการจัดการมรดกแต่อย่างใด ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ถอนนางสนธิ คงดิษฐ์ ผู้ร้องออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของนางสุนทร เกตุจิตร ผู้ตาย และมีคำสั่งตั้งนางชำเรือง มาใหญ่ ผู้คัดค้านที่ 1 กับนางเฉลียว คงดิษฐ์ ผู้คัดค้านที่ 2 ร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดกของนางสุนทร เกตุจิตร ผู้ตาย ให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายผู้ร้องและผู้คัดค้านที่ 2 อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืนผู้ร้องและผู้คัดค้านที่ 2 ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติตามที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 วินิจฉัยโดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกาคัดค้านว่าผู้คัดค้านที่ 1 ผู้คัดค้านที่ 2 เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกับนางสุนทร เกตุจิตร ผู้ตาย ผู้ตายทำพันัยกรรมตามสำเนาภาพถ่ายเอกสารหมาย ร.6 ไว้ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกผู้คัดค้านที่ 1 ได้รับเงินจากผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายเป็นเงิน 10,000 บาทเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2540 โดยบันทึกว่าจะไม่เรียกร้องใด ๆ อีก ตามเอกสารหมาย ร.12 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องว่า พันัยกรรมเอกสารหมาย ร.6 เป็นโมฆะหรือไม่ เห็นว่า พันัยกรรมตามเอกสารหมาย ร.6 ไม่ได้ลงวัน เดือน ปี ไว้ ซึ่งตามที่

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1656 บัญญัติว่า พันัยกรรมต้องทำเป็นหนังสือ ลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำขึ้นและผู้ทำพันัยกรรมต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน ซึ่งพยานสองคนนั้นต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อผู้ทำพันัยกรรมไว้ในขณะนั้น ดังนั้น แม้พันัยกรรมดังกล่าวจะมีพยานลงลายมือชื่อสองคนแต่ไม่ได้ลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำ พันัยกรรมก็ต้องถือว่าพันัยกรรมดังกล่าวเป็นพันัยกรรมที่ทำขึ้นโดยขัดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา 1656 ย่อมเป็นโมฆะ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1705 เมื่อพันัยกรรมดังกล่าวเป็นโมฆะ ผู้ร้องจึงมิใช่ทายาทของผู้ตายตามพันัยกรรมไม่มีส่วนได้เสียในอันที่จะร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก ที่ศาลล่างทั้งสองให้ถอนผู้ร้องออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายนั้นชอบแล้ว ฎีกาของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านที่ 2 ว่า ผู้คัดค้านที่ 1 มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกอันจะทำให้มีสิทธิเรียกร้องขอลงผู้จัดการมรดกหรือไม่ ตามบันทึกเอกสารหมาย ร.12 มีข้อความว่า ผู้คัดค้านที่ 1 ได้รับเงินจากผู้ร้องในนามผู้จัดการมรดกของนางสุนทร เกตุจิตร ไปในวันนี้แล้วและจะไม่เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้นอีก ผู้ร้องและผู้คัดค้านที่ 1 ลงลายมือชื่อไว้ เห็นว่า ข้อความดังกล่าวเป็นข้อตกลงระงับข้อพิพาทในทรัพย์มรดกรายนี้ ที่จะมิขึ้นในเรื่องการแบ่งปันทรัพย์มรดกของผู้ตายในอนาคตให้หมดไป โดยผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายในขณะนั้นยอมจ่ายเงินให้ผู้คัดค้านที่ 1 จำนวน 10,000 บาท แล้วผู้คัดค้านที่ 1 จะไม่เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้น จึงเป็นการ

ประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 850 นอกจากนี้เงินจำนวน 10,000 บาท ที่ผู้ร้องจ่ายให้ผู้คัดค้านที่ 1 ตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นได้ความจากพยานผู้ร้องและผู้คัดค้านทั้งสองว่าเป็นเงินฉาบปกปิดเงาของสภาวะของสมาคมฉาบปกปิดเงาของสภาวะของลูกค้า ธกส. อำเภอสรรพยาซึ่งผู้ตายระบุไว้ในใบสมัครว่า เมื่อผู้ตายถึงแก่กรรมแล้วให้ผู้ร้องเป็นผู้รับเงินสงเคราะห์เงินดังกล่าวยอมมิใช่ทรัพย์มรดกเพราะมิใช่ทรัพย์สินที่ผู้ตายมีอยู่ก่อนหรือขณะถึงแก่ความตาย ดังนั้น การที่ผู้คัดค้านที่ 1 รับเงินดังกล่าวไป 10,000 บาท แล้ว ทำบันทึกว่าจะไม่เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้นอีก จึงเป็นการสละมรดกทั้งหมดมิใช่สละมรดกเพียงบางส่วนการ

ประนีประนอมยอมความตามเอกสารหมายเลข ร.12 ดังกล่าวจึงมีผลเป็นการสละมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1612 และไม่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 1613 เมื่อผู้คัดค้านที่ 1 สละมรดกแล้วมีผลย้อนหลังไปถึงเวลาเจ้ามรดกตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1615 ผู้คัดค้านที่ 1 จึงไม่ใช่ทายาทและผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดก ไม่มีอำนาจมาร้องขอถอนผู้จัดการมรดก ที่ศาลล่างทั้งสองให้ผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกับผู้คัดค้านที่ 2 นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วยฎีกาของผู้คัดค้านที่ 2 พึงขึ้น"พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ตั้งนางเฉลียว คงดิษฐ์ ผู้คัดค้านที่ 2 เป็นผู้จัดการมรดกของนางสุนทร เกตุจิตร ผู้ตายแต่เพียงผู้เดียวให้ยกคำร้องของนางข้าวเรือง มาใหญ่ผู้คัดค้านที่ 1 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1

องค์คณะ

วสันต์ ตริสุวรรณ · ชาญชัย ลิขิตจิตถะ · จำรูญ แสนภักดี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3776/2545>